

Številka: 1411/2020
Datum: 16. 3. 2020

DRŽAVNI ZBOR RS
Odbor za delo, družino,
socialne zadeve in invalide
Gospod
Vojko Starovič
Predsednik
Šubičeva 4

1000 Ljubljana

ZADEVA: Pripombe in predlogi amandmajev OZS na predlog Zakona o interventnem ukrepu delnega povračila nadomestila plače

V Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije smo pripravili pripombe in dopolnitve na predlog Zakona o interventnem ukrepu delnega povračila nadomestila plače, nujni postopek.

Uvodoma pa poudarjamo, da je predlog interventnega zakona glede na trenutne razmere, v katerih so se znašli delodajalci, neustrezen oz. je že časovno neustrezen. Pripravljen je bil namreč še v času, ko niso veljali tako strogi ukrepi države. Razmere delodajalcev je znatno poslabšal včeraj sprejeti Odlog o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikov v RS (Ur. l. RS, št. 25/2020), ki velja od 16. 3. 2020 dalje do preklica.

Po našem mnenju so delavci pri delodajalcih, ki so morali svoje obratovalnice zapreti zaradi sprejetega odloka, upravičeni do nadomestila plače zaradi višje sile (137/6 ZDR-1) v višini 50 %. Za te delavce nikakor ne pride v poštev čakanje na delo (po 138. členu ZDR-1 ali interventnem zakonu), zaradi česar jim pripada 80 % nadomestilo plače.

Glede na navedeno smo mnenja, da predlog interventnega zakona nikakor ne ustreza stanju trenutnih razmer na trgu dela. Po našem prepričanju bi bilo treba vsebino interventnega zakona postaviti na novo.

Predlagamo, da se vanj vključi najmanj naslednja vsebina:

1. **Poenostavitev postopka odreditve dela od doma.**
2. **Podaljšanje obdobja, ki ga je pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa potrebno upoštevati kot obdobje, v katerem se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju s 6 na 12 mesecev (za delodajalce, ki jih ne zavezuje nobena kolektivna pogodba dejavnosti, ker le ta lahko določa do 12 mesečno referenčno obdobje).**
3. **Nov ukrep, ki delodajalcem omogoča enostransko odreditev koriščenja letnega dopusta.**
4. **Nov ukrep, ki delodajalcu omogoča, da delavca, ki izpolnjuje pogoje za starostno upokožitev, lahko pošlje v pokoj.**
5. **Delno povračilo nadomestila plače delodajalcem za delavce, ki bodo ostali doma zaradi višje sile (zaprtje na podlagi odlokov Vlade RS).**

V nadaljevanju podajamo pripombe in dopolnitve k predlogu interventnega zakona.

Pripombe in dopolnitve k posameznim členom predloga Zakona o interventnem ukrepu delnega povračila nadomestila plače:

- Postopek naj se administrativno poenostavi (dokazovanje izpada dohodkov zaradi posledic virusa); postopek je prezapleten (obrazložitve delodajalcev), zato se marsikateri delodajalec ne bo odločil za to;
- Pogrešamo ukrepe za samozaposlene, ki po ZDR-1 nimajo položaja delavca (npr. v primeru, ko zbolí frizerka samozaposlena);
- **K 2. členu:**
 - 1. odstavek: Definicija delodajalca naj bo enaka definiciji delodajalca po ZDR-1 (drugi odstavek 5. člena);
 - 1. odstavek, 2. alineja: Predlagamo, da je možno aktivirati ukrep tudi, če odstotek zaposlenih, ki jim ni možno zagotavljati dela, ni 30 %, kot je predlagano, ampak 20 % ali manj; ali v primeru, ko je nepotrebno delo določenega odstotka zaposlenih samo v določenem oddelku podjetja (npr. izvoz, nabava);
 - 1. odstavek, 3. alineja: šest mesecev je predolga omejitev;
 - 2. odstavek: v kvoto delavcev, ki jim delodajalec ne more zagotavljati dela, se naj štejejo delavci v odpovednem roku. Če bi tudi ti morali ostati doma, bi bilo njihovo nadomestilo 100 %, za ostale, ki niso v odpovednem roku pa 80 %;
 - 3. odstavek: odstotek naj bo enak kot v 1. odstavku, 2. alineji (30% ali manj)
 - 4. odstavek: ne more biti zakonska predpostavka, da v tem času ni nastal poslovni razlog. Ravno ker JE nastal, so delavci napoteni na čakanje na delo doma;
 - 5. odstavek: posvetovanje s sindikati v teh kriznih razmerah le zavleče nastop ukrepa;
 - 6. odstavek, 1. alineja: Ta zahteva je povsem nesprejemljiva. Če imajo delavci v tem trenutku viške ur iz naslova neenakomerne razporeditve delovnega časa, ti niso namenjeni čakanju na delo doma v kriznih razmerah, ampak so namenjeni čakanju na delo doma (npr. zaradi slabega vremena). Če bodo koristili viške ur, je njihovo nadomestilo plače 100 % in ne 80%. Ta zahteva prizadene gostince, gradbince in druge sezonske branže. Viške ur bodo delavci primorani koristiti četudi po 3 - mesečnem čakanju na delo doma ne bo dela ali pa bo slabo vreme. Kako bo Zavod RS za zaposlovanje to nadzoroval?
 - 6. odstavek, 3. alineja: natančno opredeliti besedno zvezo NI REDNO izplačeval plač in prispevkov za socialno varnost;
 - 7. odstavek: pojasniti objektivni razlog na strani delodajalca; Predlagamo izjavo delodajalca.
- **K 3. členu:**
 - 1. odstavek: predlagamo, da velja dlje časa; saj lahko poslovni razlog traja dlje kot 3 mesece
- **K 4. členu:**

Navedba vzrokov za bistveno zmanjšanje obsega dela pomeni v tem trenutku dodatno in nepotrebno administrativno breme. Ključni razlog za sprejem tega interventnega zakona je ravno poslovni razlog, brez posebnega navajanja vzrokov.

- **K 8. členu:**

- 1. odstavek: predlagamo višjo udeležbo države (kot 40%), še posebej zato, ker država krije le prispevke od bruto ter predlagamo odpravo limita. Hkrati naj se država odpove prispevkom in davku/dohodnini – torej, da v primeru čakanja na delo doma plačilo prispevkov in dohodnine za zaposlenega odpade.

Nesprejemljivo je, da je udeležba države limitirana na najvišje nadomestilo za brezposelnost na zavodu, ki trenutno znaša 892,50 EUR bruto l.

Poleg tega mora delodajalec obračunati in plačati prispevke od minimalne osnove za obračun prispevkov, ki v letu 2020 znaša 58 % povprečne letne plače v Sloveniji, preračunane na mesec (144. člen *Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ZPIZ-2*). Če je izplačana plača oziroma nadomestilo plače manjše od minimalne osnove, se od razlike do minimalne osnove obračunajo in plačajo vsi prispevki. Od marca 2020 dalje znaša minimalna osnova za obračun prispevkov 1.017,23 EUR.

- **K 9. členu:**

- 2. odstavek, 1.alineja: To pomeni, da delodajalec, zato, ker ima nekaj delavcev na čakanju na delo doma, ne sme NOBENEMU delavcu odpovedati pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga.

To je za OZS nesprejemljivo. Še posebej, kjer je v okviru enega podjetja več dejavnosti (npr. turistična - in so delavci na čakanju na delo ter bencinski servis). Če bo delodajalec ugotovil, da ni strank, ne bo mogel nobenega delavca odpustiti, ker ima delavce iz turistične agencije na čakanju na delo.

Tisti, ki pa pridejo iz čakanja na delo, so pa 6 mesecev od začetka čakanja varovana kategorija in jim delodajalec ne sme odpovedati pogodbe iz poslovnega razloga. Odpoved pogodbe iz poslovnega razloga sicer ni nezakonita, vendar je predpisana globa od 3.000 do 20.000 EUR.

- 4.odstavek: Zakaj mora sredstva vrniti za vse delavce? Predlagamo določbo, da jih mora vrniti le za delavca, pri katerem je kršitev nastala. Tako smo se tudi dogovorili na pogajanjih, zapisano pa je drugače.

- **K 10. členu:**

- 1. odstavek: To je nesprejemljivo. To pomeni, da je en delavec lahko na čakanju na delo doma le 3 mesece v obdobju do 30. 9.. Če bo interventni zakon veljal do 30. 9., naj ima delodajalec delavce imeti na čakanju na delo do tega datuma.

- **K 14. členu:**

- 1. in 2. odstavek: Predlagane globe so previsoke.

Poleg tega na OZS predlagamo, da breme bolniških nadomestil za bolne delavce, ki bodo ali so zaradi koronavirusa odsotni z dela (in jim ni odrejena izomacija), **že od prvega dneva odsotnosti nosi država (ZZZS)** in ne delodajalec. Predlagamo da enako velja tudi za tiste, ki so zaradi virusa v karanteni (ali jim je odrejena samoizolacija).

Za lažjo primerjavo ureditve čakanja na delo po 138. členu ZDR-1 in po predlogu interventnega zakona, vam pošiljamo spodnjo tabelo.

Čakanje na delo		
	ZDR-1	Interventni zakon
Namen čakanja na delo	ohranjanje zaposlitve namesto odpoved iz poslovnega razloga	
Način napotitve delavca	pisna odredba	
Katerim delavcem lahko delodajalec odredi čakanje na delo	vsem kategorijam (tudi varovanim)	
Dopustno je odrediti čakanje na delo med tekom odpovednega roka	Ne	
Višina nadomestila plače	80 % osnove iz 137/7 ZDR-1	
Delavec lahko delavce, ki so na čakanju na delo menja/rotira	Da	
Delavec lahko med čakanjem na delo koristi letni dopust	Da	
Ali lahko delodajalec delavcem, ki delajo, odredi opravljanje nadurnega dela	Ne	
Trajanje	max 6 mesecev v koledarskem letu	max 3 mesece do 30. septembra 2020
Kdaj lahko delodajalec odredi čakanje na delo	kadarkoli, ko ima poslovni razlog (ni cenzusa)	ko najmanj 30 % delavcem ne more zagotavljati dela iz poslovnega razloga
Kateri delodajalci lahko odredijo čakanje na delo	pravna in fizična oseba ter drug subjekt, kot je državni organ, lokalna skupnost, podružnica tujega podjetja ter diplomatsko in	gospodarske družbe (osebne – d.n.o. in k.d. ter kapitalske – d.o.o., d.d., k.d.d., e.d.d.), zadruga ter delodajalci, ki so fizične

	konzularno predstavništvo, ki zaposluje delavca na podlagi pogodbe o zaposlitvi (5. člen ZDR-1)	osebe in zaposlujejo delavce na podlagi pogodbe o zaposlitvi
Dopustno je odrediti čakanje na delo, četudi imajo delavci, katerih delovni čas je neenakomerno razporejen, višek ur	Da	Ne
Čakanje na delo lahko odredi tudi delodajalec, ki je davčni dolжник	Da	Ne
Čakanje na delo lahko odredi delodajalec, ki v zadnjih 3 mesecih ni redno izplačeval plač	Da	Ne
Čakanje na delo lahko odredi delodajalec, nad katerim je začet postopek likvidacije po ZGD-1	Da	Ne. Če se to zgodi vmes, bo moral prejeta sredstva vrniti
Delno povračilo nadomestila plače s strani države	Ne	Da, 40 % (bruto I), vendar ne več kot znaša najvišje nadomestilo za brezposelnost (892,50 EUR bruto). Delodajalec ga bo lahko uveljavljal le od veljavnosti zakona dalje (čeprav so bili delavci na čakanju na delo že pred njegovo veljavnostjo)
Delavec, ki se vrne s čakanja na delo, je varovan pred odpovedjo iz poslovnega razloga	Ne	Da, šest mesecev po začetku čakanja na delo
Delodajalec nobenemu izmed delavcem v času, ko je kateri na čakanju na delo, ne sme odpovedati pogodbe iz poslovnega razloga	Ne	Da

Spoštovani gospod predsednik, prosimo vas, da Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide, pripombe in predlagana dopolnila obravnava ter v okviru zakonodajnega postopka predlaga v obliki amandmajev.

S spoštovanjem!

Danijel Lamperger
Direktor OZS

Branko Meh
Predsednik OZS

V vednost:

- Vodjem poslanskih skupin